

Veronika Konrádová

Řecká kosmogonie

(Zpracování kosmogonického motivu v Hésiodově Theogonii)

Práce Veroniky Konrádové představuje populární téma řecké archaické kosmogonie na půdě Hésiodovy Theogonie. Už tím se dostává do poněkud obtížné pozice, neboť jde o téma už dlouho široce diskutované, kde lze jen stěží učinit zásadně nová odkrytí. Autorka si však v průběhu let, během kterých její práce vznikala, osvojila nejen dosavadní výsledky hésiodovského bádání, ale také našla pozici, ze které lze toto už tolikrát vykládané téma zajímavě osvětlit. Je si totiž vědoma toho, že kosmogonické téma není v prostředí archaického Řecka nijak samozřejmé - „otázka zda vůbec lze u Řeků rozpoznat autentický kosmogonický zájem, tj. zájem o prvopočátky světa“ (s. 89), že jeho zdánlivá samozřejmost plyne z největší části právě z pozdější tradice určitého výkladu Hésioda. Navíc: „Theogonické prvky ve skladbách pozdějších autorů prozrazují přítomnost odlišných theogonických verzí na řecké půdě“ (s. 3). Kosmogonie je spíše implicitní součástí theogonie: „Obě označení není dost dobře možné ve vztahu k Hésiodovu podání striktně rozlišovat, protože bohové jsou tu božskými stránkami světa“ (s. 4).

Filosofický význam práce vidím v postižení ambivalentní povahy skutečnosti, jak je u Hésioda vyslovována prostředky básnickými, zatímco u těch předsokratických myslitelů, kteří jsou pozdější tradicí považováni za filozofy, pak prostřednictvím ambivalentních bipolarit, které školní tradice vykládá jako „nauku o protikladech“ (*ta enantia*). V souvislosti s problematikou zrodu metafyzické linie řecké filosofie je pak podstatné, že „Toto podání není zprávou o minulosti, ale předvedením skutečnosti z hlediska jejího vyvstávání - to je důležité rozlišení, které akcentuje dvojí aspekt, který básnické podání sleduje: skutečnost je odkrývána jak z hlediska *einai* tak z hlediska *gignesthai*. Toto dvojí hledisko je zašifrováno v povaze božské

existence, která je nahlížena jako stále trvající a zároveň jako vzniklá" (s.91).

Práce je napsána přehledně, v rozsahu cca 150 normostran. Autorka kultivované pracuje s relevantní literaturou, připojuje i komparaci s analogickými fénickými motivy (zvl. VI. kap.).

Práci doporučuji k obhajobě a uvítal bych také její knižní publikaci.

V Praze, 9. 5. 2006



Zdeněk Kratochvíl

Ústav filosofie a religionistiky, UK FF